

YKS FELSEFE

20. YÜZYIL FELSEFESİ

20. YÜZYIL FELSEFESİNİ HAZIRLAYAN DÜŞÜNCE ORTAMI

- ❑ 18-19. yüzyıl felsefesinin 20. yüzyıl felsefesine olan etkisi, aydınlanma filozoflarının düşüncelerinde yatar.
- ❑ 18. yüzyıla doğru bilimin etkisi altındaki felsefeye bakış değişmiş, matematik ve fizik alanındaki ilerleme felsefede kesin bilginin aranmasına neden olmuştur. Ana problem, bilginin doğasına ilişkin sorgulamalarda gerçeğin ne olduğu ve nasıl bilinebileceği yönündedir.
- ❑ Descartes akli, Locke deneyimi, Kant ise her ikisini sentezleyerek bilgi ve varlık üzerine yoğunlaşmıştır.
- ❑ 19. yüzyılın ortalarına doğru bilimsel yöntem (tümevarıma) dayalı deneycilik anlayışı Hegel, Descartes ve kısmen de Kant'ın savunduğu bilgide akılcılık görüşünün önüne geçmeye başlamıştır.

- ❑ Toplumda adil bir bölüşüm olmadığı fikri Almanya'yı da içine almış ve tüm Avrupa'yı, 20. yüzyıla doğru ise dünyayı sarmıştır.
- ❑ Bu arayışlar içinde öne çıkan siyasi düşünceler arasında sosyalizm hızla yayılmıştır. Bu açıdan en fazla eleştiriye uğrayan düşünür de Hegel olmuştur.
- ❑ Avrupa'daki gelişmeler doğrultusunda felsefede yeni fikirler oluşmuştur.
- ❑ 18-19. yüzyıl felsefi tartışmaları; 20. yüzyıl felsefesinde **mantıkçı pozitivizm**, **diyalektik materyalizm** ve **varoluşçuluk** felsefelerinin ortaya çıkmasında etkilidir.

17.-18. YÜZYILDA

DESCARTES-LOCKE-KANT

19. YÜZYILDA

HEGEL-COMTE

20. YÜZYILA DOĞRU

MARX-KIERKEGAARD

DİYALEKTİK MATERYALİZM
VAROLUŞÇULUK
MANTIKÇI POZİTİVİZM

- ❑ 20. yüzyıl çağdaş bir felsefedir.
- ❑ Yaşanan olaylar, bu çağdaki problemlere yönelik yapılan açıklamaları ve anlamları sürekli değiştirmiştir. Kökleri 18. yüzyıla uzanan Fransız İhtilali ve Sanayi Devrimi ile sonrasında yaşanan 1. ve 2. Dünya Savaşları insanların ve toplumların yaşamını derinden etkilemiştir.
- ❑ Sosyal-kültürel ve bilimsel-teknolojik alanda yaşanan hızlı değişimler insanların yaşamlarını değiştirdiği için düşünceler ve düşünme biçimleri de bu durumdan etkilenmektedir.
- ❑ Devam eden devletler arası gerilimler günümüz felsefesinin bu sorunlara çözüm için çalışmasını gündeme getirmektedir.

20. YÜZYIL FELSEFESİNİN ÖNE ÇIKAN BAZI ÖZELLİKLERİ

- Felsefenin problemlerine yeni açıklamalar getirilmiştir.
- Felsefede uzmanlaşmalar yaşanmıştır.
- Felsefe yeni yöntemler kazanmıştır.
- Felsefede yeni ana akımlar oluşmuştur.
- Sembolik mantık çalışmaları yoğunlaşmıştır.
- Dilsel analizlerin yapıldığı, dil ve düşünce arası ilişkilerin incelendiği ve dil kuramlarının geliştirildiği dönemdir.
- Bilim üzerine yapılan çalışmalar sonucunda bilim felsefesi alanının kurulduğu dönemdir.
- Felsefi eserler çoğalmış, felsefe üniversiteler aracılığıyla dünyanın her yerinde yapılr hale gelmiştir.

20. Yüzyıl Felsefesi Ana Akım Filozofları

1800

G. Frege (1848-1925)

E. Husserl (1859-1938)

H. Bergson (1859-1941)

A. N. Whitehead (1861-1947)

B. Russell (1872-1970)

G. E. Moore (1873-1958)

E. Cassier (1874-1945)

N. Hartmann (1882-1950)

L. Wittgenstein (1889-1951)

M. Heidegger (1889-1976)

R. Carnap (1891-1970)

1900

H. G. Gadamer (1900-2002)

K. Popper (1902-1994)

Ayn Rand (1905-1982)

J. P. Sartre (1905-1980)

A. J. Ayer (1910-1989)

Albert Camus (1913-1960)

T. Kuhn (1922-1996)

J. Habermas (1929- ...)

20. Yüzyıl Felsefesinin Temel Problemleri ve Akımları

- Gerçeklik - Görünüş Sorunu (Fenomenoloji)
- Yorum Sorunu (Hermeneutik)
- Varoluş - Öz Sorunu (Varoluşçuluk)
- Varlık Sorunu (Yeni Ontoloji)
- Değişim Sorunu (Diyalektik Materyalizm)
- Metafizik Bilgi Sorunu (Mantıkçı Pozitivizm)

FENOMENOLOJİ (ÖZ BİLİMİ- GÖRÜNGÜBİLİM)

GERÇEKLIK-GÖRÜNÜŞ SORUNU

- Fenomenoloji (görüngübilim, öz bilim)
- Alman düşünür **Edmund Husserl** (1859-1938) tarafından geliştirilmiş olan felsefe görüşüdür.
- Doğadaki nesnelerin dışında da varlıkların olduğunu düşünen Husserl'e göre mantıksal olarak varlığın gerçekliğinin aranması gerekir.
- Varlık, nesnelerdeki **öz'**dür. **Öz:** Bir şeyin o şey yapan temel niteliktir.
- Öz'e yaklaşmak ve onu kavramak için varlığa verilen değerlerden, özelliklerden arındırılması gerekir. Bu da paranteze alma ile mümkündür.
- Bu yönetime «**fenomenolojik yöntem**» denir.

«Bilinç her zaman
bir şeyin bilincidir.»

FENOMENOLOJİ (ÖZ BİLİMİ- GÖRÜNGÜBİLİM)

GERÇEKLIK-GÖRÜNÜŞ SORUNU

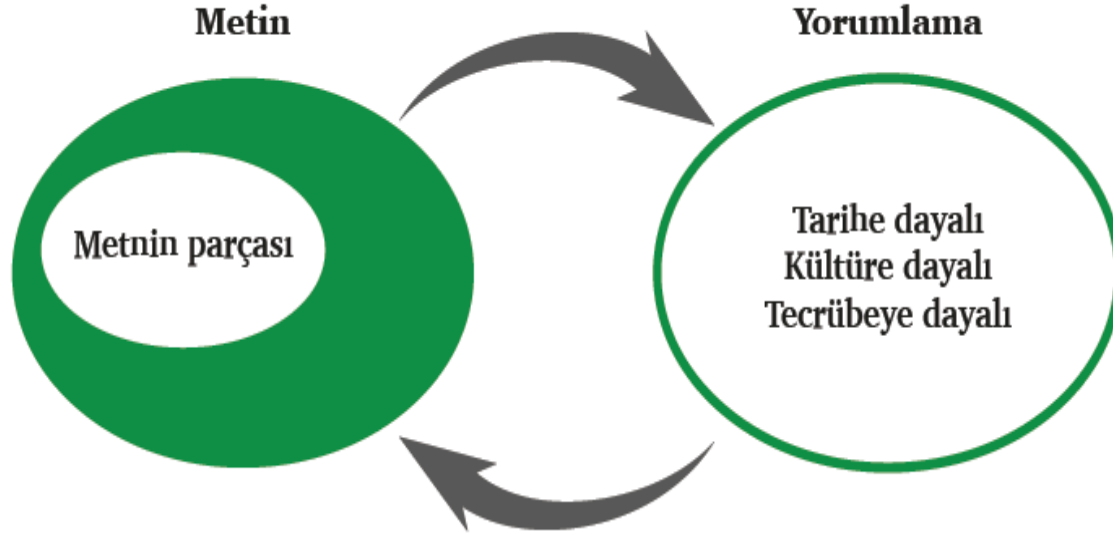
- 1. Tarihle ilgili paranteze alma:** Toplumsal yaşantının oluşturduğu görüş ve ön yargılardan uzaklaşma
- 2. Varoluşla ilgili paranteze alma:** İncelenen nesnelerin gerçekten var olup olmadıklarına yönelik şüpheden uzak durma
- 3. “İde”lerle ilgili paranteze alma:** Nesnelere renk ve şekil gibi özelliklerinden arındırma-yı sağlama

Örneğin, bir çiçeğin rengi, kokusu, biçimini paranteze aldığımızda geriye çiçeğin özü kalır.

HERMENEUTİK VE YORUM SORUNU (YORUMSAMACILIK)

- Dilthey ve Gadamer'in katkılarıyla belirginlik kazanmış bir 20. yüzyıl düşüncesidir.
- Hermeneutik, insanın söz ve eylemlerinin oluşturduğu ürün ve yapıların anlamına yönelik yorumlamadır.
- Dilthey, doğa bilimleri ve tinsel bilimler ayrımı yapar, tarih bilimini nesnelleştirmek ister.
- Her tarihsel dönem kendine has bir dilsel anlam oluşturur. Bu nedenle o dönemin yapısının dile yüklediği anlamlara bakılması gerekir.
- Gadamer'de hermeneutik bir yöntem değil bir hakikat arayışıdır. İnsanın insanı sonra da kendini anlayabilmesi için hermeneutik gereklidir.
- **Ufukların kaynaşması:** Tarihsel bilincin ufkunda geçmiş ve şimdinin kaynaşmasıdır. İnsan bilinci tarihsel hafızadan etkilenir ve bu etki içerisinde dünyayı anlar. Anlama yazarın ufkuyla yorumcunun ufkunun birbiriyle kaynaşmasıdır.

HERMENEUTİK VE YORUM SORUNU (YORUMSAMACILIK)

Yorumsal döngüde parçanın anlamı bütünde bütünün anlamı parçada ifade bulur.

YENİ ONTOLOJİ VE VARLIK SORUNU

- Yeni ontolojinin önemli temsilcisi N.Hartmann'dır.
- Hartmann'a göre insan, varlık ilişkilerinin oluşturduğu geniş bir sistem içindedir.
- İnsan kendisini bu ilişkilerden soyutlarsa içinde yaşadığı dünyayı kavrayamaz. Bu nedenle var olanı olduğu gibi inceleyen bir varlık bilimi gereklidir.
- Hartmann'a göre dünya, 4 katmanlı bir varlıktır.

1.Katman: Fizik biliminin incelediği inorganik katmandır. Cansız nesnelerin bulunduğu varlık alanıdır.

2.Katman: Biyolojinin incelediği organik katmandır. Canlı varlıkların bulunduğu alandır.

3.Katman: Bu alanla psikoloji ilgilenir. Bilinçli varlıklar ve onların davranışlarını inceler.

4.Katman: Bu alanla felsefe uğraşır. Bu en özgür ama en güçsüz tabakadır. Bu varlığın bilgisine akıl ile ulaşılır.

VAROLUŞÇULUK VE VAROLUŞ-ÖZ SORUNU

- **Varoluşçuluk**; insanın kendi değerlerini kendinin oluőturabileceęini; geleceğini yine kendisinin kurabileceğini savunan bir felsefe akımıdır.
- Baőlıca temsilcileri: S.Kierkegaard, Albert Camus, Simone de Beauvoir, Martin Heidegger, Franz Kafka, Karl Jaspers, Jean Paul Sartre'dır.
- **S. Kierkegaard**, modern anlamda varoluş terimini ilk kez kullanmıőtır. Birey için en yüksek iyi hayatını adayabileceği, uğrunda ölebileceği kendi doğrusunu arayıp bulmaktan geçer. Bu umutsuz yaőamda sığınılacak yer olarak Tanrı'yı ve dini görmüştür.
- **Nietzsche**, var olan tüm ahlak sistemlerine karşı çıkararak geleneksel ahlakın dışında yeni bir ahlak sistemi kurmaya çalıőır.
- **Jaspers**, modern dünyanın düşünce yapısıyla materyalist ve idealist felsefelerin varlığı açıklama konusunda yetersiz kaldığını söyler. Bilimlerin insanın varoluőunu açıklayamayacağını, felsefenin ise insanın öznel varoluőunu açıklayabileceğini söyler.
- **J.P. Sartre**'ın düőüncesinde insan özgürlüğün kucağına bırakılmıő ve zgrlęęe mahkum bir varlıktır. zgrlğ insana mutluluk vermese de onu oluőturan tek őeydir. «Varoluş, z'den önce gelir.

20. YÜZYIL FİLOZOFLARININ FELSEFİ GÖRÜŞLERİ

NIETZSCHE

«Yeni Değerler İnşası ve Güç İstenci Görüşü»

- Nietzsche'ye göre insan, tamamlanmamış bir varlıktır.
- Yaşamın temel nedeni **güçlü olma** isteğidir.
- Evrenin özü güçlülük istencidir.
- Yeryüzünün anlam ve amacı **üstinsan**dır.
- Üstinsan anlayışıyla insanlara yeni değerler, yeni hedefler ve yeni bir ideal getirmeye çalışmıştır.

GÜÇ İSTENCI

ÜSTİNSAN

F. Nietzsche'nin «Böyle Buyurdu Zerdüşt» adlı eserinden alınan bir metinden hareketle filozofun "güç istenci" anlayışı:

Canlının bulunduğu her yerde güç iradesi buldum. Ve hizmetçinin iradesinde de efendi olmak arzusunu buldum.

Daha zayıfın daha güçlüye hizmet etmesi için zayıfın iradesi kendinden daha zayıfa hâkim olmaya ikna eder. Fakat o, bu isteğe sahip çıkmaz.

Siz değer biçenler, iyi ve kötü hakkındaki sözleriniz ve değerlerinizle yanlışlık yapıyorsunuz. İyilik ve kötülükte bir yaratıcı olmak isteyen, önce bir yıkıcı olmaya ve değerleri yıkmaya mecburdur.

J.P SARTRE'IN VAROLUŞ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

- Sartre, özellikle insanın varoluğu üzerinde durur.
- 'İnsan kendisini nasıl yaparsa öyle olur.'
- Sartre'a göre insanın doğuğtan gelen bir özü, herhangi bir belirlenmiğliği olmadığı için tüm eylemlerinde özgürdür.
- Dünyada meydana gelen her savağtan, yağanan her adaletsizlikten herkes sorumludur.
- Sartre'ın varoluğuçuluğu, bireyi tarihin bir izleyicisi, pasif bir nesnesi durumundan çıkarıp, bizzat tarih yapan aktif bir özne haline getirir.

'Varoluğu özden önce gelir.'

J.P Sartre'ın «Varoluşçuluk» adlı eserinden alınan bir bölümde «varoluş» görüşü

***Varoluş** özden önce gelir. İyi ama ne demektir bu? Şu demektir: İlk insan vardır yani insan önce dünyaya gelir, var olur; ondan sonra tanımlanıp belirlenir, özünü ortaya çıkarır.*

Gelgelelim gerçekten de varoluş özden önce geliyorsa insan ne olduğundan sorumludur öyleyse. İşte varoluşçuluğun ilk işi de her insanı kendi varlığına kavuşturmak, varlığının sorumluluğunu da omzuna yüklemektir.

*Biz, “İnsan sorumludur.” derken yalnızca “Kendinden sorumludur.” demek istemiyoruz. “Bütün insanlardan **sorumludur.**” demek istiyoruz. İnsan, nasıl olmayı tasarladıysa öyle olacaktır. Olmak isteyeceği şey değil tasarlayacağı şey yani.*

“İnsan kendi kendini seçer.” dediğimizde her birimizin kendi kendini seçmesini anlıyoruz bundan. Ama insan kendini seçerken bütün insanları da seçer.

DİYALEKTİK MATERYALİZM VE DEĞİŞİM SORUNU

- Materyalizm, varlığın temelinde maddeyi gören anlayıştır.
- Diyalektik materyalizmin temel önermesi maddenin sürekli bir değişim, hareket ve gelişme süreci içinde olduğudur.
- Temsilcileri: K.Marx, Engels
- **Karl Marx'ın tarihsel materyalizm görüşü:** «Toplum ve tarihte değişmez toplumsal yasalar vardır.» Alt yapı dediği ekonomi toplumsal yapıdaki bütün üst yapıyı etkiler ve oluşturur.
- **Engels:** Düşünce ve doğanın uyumlu yapılarda olduğunu ve düşüncenin işleyişinin doğanın tabi olduğu yasalara göre şekillendiğini savunmuştur.

MANTIKÇI POZİTİVİZM VE METAFİZİK BİLGİ SORUNU

- Temsilcileri Moritz Schlick, Carnap, Whitehead'dir.
- Bilimsel bilgiler, gözlemlenebilir olgu durumlarına dayanan basit mantıksal önermelerle kurulmalıdır.
- Olguya karşılık gelmeyen, deney ve gözlem alanının dışında kalan ifadeler anlamsızdır.
- Karl Popper bu görüşe yakın durmasına rağmen mantıkçı pozitivistlere eleştiri yapmıştır. Bilimsel kuramlar doğrulanamazlar bile **yanlışlanabilir**ler. Popper'a göre bilim, kesin olduğu iddia edilen tümevarıma dayanmaz. Ancak tek bir siyah kuğunun gözlemlenmesi "Bütün kuğular beyazdır." önermesini yanlışlamaya yeter. Bu nedenle bilimde belirleyici olan yanlışlamadır. Bilimsel olmanın ölçütü doğrulanabilirlik, olaylara uygunluk değil, olgular tarafından çürütülebilirlik veya yanlışlanabilirlik olarak alınmalıdır.

THOMAS KUHN'UN BİLİM ANLAYIŞI

Thomas Kuhn mantıkçı pozitivistin ve onun temelinde olan pozitivistin bilim görüşünü eleştirerek klasik bilim görüşünü derinden sarsmıştır. Bilimi, bilim insanlarının etkinliği olarak düşünen Kuhn; onun toplumsal ve kişisel değer yargılarından arınık olmadığını savunur. Ana kavramı **paradigma**dır. Kuhn, bilimi bir ürün olarak gören anlayışa karşı çıkar. Bilimi tarihinden kopuk bir şekilde ele alarak anlamak mümkün değildir. Her bilimsel kuram içinde bulunduğu çağın tüm dinamikleriyle birlikte ele alınmalıdır.

Kuhn'un bilim felsefesinin en önemli kavramı 'paradigma' kavramıdır.

Paradigma: Belli bir dönemde bilim insanları tarafından kabul görmüş olan, o dönemin sorunlarının nasıl ele alınacağı ile ilgili genel yaklaşım olarak tanımlanabilir.

T. Kuhn bilimsel gelişmenin dört aşamada gerçekleştiğini söyler:

Bilim öncesi dönem

Olağan bilim dönemi

Bunalımlar

Bilimsel devrim

T. Kuhn'un 'Bilimsel Devrimlerin Yapısı' Adlı Eserinden Alınan Bir Metin Üzerinden Kuhn'un Bilim Anlayışı

“Olağan bilim” deyimi, ...kazanılmış bir ya da daha fazla bilimsel başarı üzerine sağlam olarak oturtulmuş araştırma anlamında kullanılmaktadır. Söz konusu başarılar, belli bir bilim çevresinin, uygulamanın sürekliliğini sağlamak üzere bir süre temel kabul edilen bilimsel ilerlemedir.

Aristoteles'in “Fizik” eseri (...) Lyell'in “Jeoloji” kitapları ve diğer yapıtlar, belli bir araştırma alanında geçerli sayılan sorun ve yöntemlerin gelecekte uygulama yapacak kuşaklar için tanımlanmasında uzun süre hizmet görmüştür.

...yeni bir paradigmanın kabul görmesi çoğunlukla ilgili bilim dalının yeniden tanımlanmasını zorunlu kılar. Eskiden ele alınan sorunların bazıları başka bir bilim dalına aktarılabilir veya tamamıyla bilim dışı sayılabilir. Daha önce var olmayan ya da önemsiz sayılan sorunlar yeni bir paradigma ile önemli bilimsel başarıların esası hâline gelebilir.

H. BERGSON VE BİLGİNİN KAYNAĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

- 19. Yüzyılın sonlarında Hegel'in rasyonalizmine tepki olarak ortaya çıkan Bergson'un görüşleri entüisyonizm (sezgicilik) olarak adlandırılır.
- Sezgiciliğe göre bilgi, doğrudan ve aracısız bir bilme tarzı ile elde edilir. Bu da sezgidir.
- Bergson bir şeyi bilmenin iki yolunu birbirinden ayırır. Zeka-Sezgi
- Zeka gerçeği kavramada da başarısızdır. Çünkü zekanın amacı evreni tanımak değil ona egemen olmaktır. Bilim de bunun aracıdır. Bilim, kendi başına zamanı tanımadığı için değişmeyi de tanımaz. Gelişme ancak tek bir şeyle anlaşılabilir: **Süre**
- Gerçeği kavramada zeka başarısızdır. Bu nedenle başka bir unsur bulunmalıdır. Bu da **sezgi**dir.

$$\text{Sezgi} = \text{Zeka} + \text{İç güdü}$$

NURETTİN TOPÇU'NUN AHLAK HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

- Nurettin Topçu ahlak hakkındaki görüşlerini “İsyan Ahlakı” adlı eserinde dile getirmiştir.
- Ona göre, dinlerin de temelini teşkil eden isyan “ İçinde bulunduğu hal ile yetinen insanın vehmine karşı isyan, insanlığın yeryüzünde yaşattığı iradeyi istismar eden iradelere yine bu insanlığın itaat ve uysallığına karşı isyan” dır.
- Topçu’ya göre bir isyanın ortaya çıkabilmesi için hareket ve özgürlük gereklidir. Buradaki **isyan insanın iman, irade ve sorumluluk gözeterek özgür iradesiyle aklını kullanmasıdır.**
- İnsanın hareketi, eşyayı ve kendini değiştirmesidir. İşte bu gerçek anlamda varlıklar âlemine ve kendi benliğine karşı isyan etmektir. İsyah Ahlâkî’ni ahlakta irade olarak tanımlayan Nurettin Topçu, ahlâkın kaynağına sorumluluk duygusunu yerleştirir.
- Topçu, ahlak için iradeyi olmazsa olmaz görmüştür. Bu irade, isyan hareketi ile ortaya konduğunda ahlaki tavır söz konusu olacaktır. Topçu’ya göre “Allah meselesi, ahlak meselesi ile birleşmektedir.” Topçu, “Allah’sız ne hakiki ahlak ne de hakiki isyan olamaz.” demiştir.

TAKIYETTİN MENGÜŞOĞLU'NUN İNSANI BİR BÜTÜN OLARAK GÖREN ANLAYIŞI

Mengüşoğlu, insanın ne olduğu sorunuyla yakından ilgilenir ve insanı ontolojik temelde antropolojik bir varlık olarak tanımlar.

İnsanı açıklamada onun tek özelliğinden yola çıkmanın hatalı olacağını belirtir. İnsanın tüm yapısı ve eylemleriyle ele alınması gerektiği üzerinde durur.

Varlık felsefesinin varlığı bir bütün olarak ele alması gibi, insan felsefesinin de insanı parçalamayan, yaşayan bir bütün, somut bir varlık olarak ele alması gerektiğini, insanın bu şekilde anlaşılabilirliğini savunmuştur.

«Fenomenler, insanın bilen, yapıp-eden, değerlerin sesini duyan, önceden gören ve önceden belirleyen, isteyen, özgür hareketleri olan, tarihsel olan, ideleştiren, kendisini bir şeye veren, seven, çalışan, eğiten ve eğitilen, devlet kuran, inanan, sanat ve tekniğin yaratıcısı olan, konuşan, biyopsişik bir yapıya sahip olan bir varlık olduğunu gösteriyorlar.»

ÖRNEK SORU: 2020-TYT

Varoluşcu filozof A. Camus'ye göre insan, üstün olan değerleri yıkabilecek ve kolay edinilemeyen özgürlüğü çabalayarak elde edebilecek olandır. Özgürlük ne yasanın mutlak egemenliği ne de bütünüyle yokluğudur. Yasanın boyunduruğu altında ezilmek de her şeyi istediğimiz gibi yapabilmek de özgürlük değildir. Üstün bir değerle yazgıya yön verilmiyorsa, rastlantı kralısa karanlıklar içinde yürüyüşür söz konusu olan. Körün korkunç özgürlüğüdür bu. Bir eylemi yasaklamak veya seçmek, bir değer ya da ereğin varlığını gerekli kılar.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A. Özgürlük, seçimlerimize dışsal bir müdahalenin yokluğudur.
- B. Her türlü yasa, insanın özgürlüğünü kısıtlar.
- C. Toplum kuralları özgürlük esas alınarak belirlenmelidir.
- D. Özgürlük eylemin amaca yönelik ve değer odaklı olmasıdır.
- E. Bize doğuştan biçilen yazgıya ayak uydurmak özgürlüktür.

ÖRNEK SORU: 2020-TYT

Varoluşcu filozof A. Camus'ye göre insan, üstün olan değerleri yıkabilecek ve kolay edinilemeyen özgürlüğü çabalayarak elde edebilecek olandır. Özgürlük ne yasanın mutlak egemenliği ne de bütünüyle yokluğudur. Yasanın boyunduruğu altında ezilmek de her şeyi istediğimiz gibi yapabilmek de özgürlük değildir. Üstün bir değerle yazgıya yön verilmiyorsa, rastlantı kralısa karanlıklar içinde yürüyüşür söz konusu olan. Körün korkunç özgürlüğüdür bu. Bir eylemi yasaklamak veya seçmek, bir değer ya da ereğin varlığını gerekli kılar.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A. Özgürlük, seçimlerimize dışsal bir müdahalenin yokluğudur.
- B. Her türlü yasa, insanın özgürlüğünü kısıtlar.
- C. Toplum kuralları özgürlük esas alınarak belirlenmelidir.
- D. Özgürlük eylemin amaca yönelik ve değer odaklı olmasıdır.**
- E. Bize doğuştan biçilen yazgıya ayak uydurmak özgürlüktür.

ÖRNEK SORU: 2010/YGS

Bir paradigmanın açıklayamadığı olgular, sorular, durumlar yani anomaliler ortaya çıktığında o paradigmanın taraftarları ya bu durumu görmezden gelir ya da hala olguları bu paradigmayla açıklama çabasını sürdürürler. Ama asla bu paradigmadan vazgeçmezler. Bu durum, gece kaybettiği anahtarını arayan adamın, anahtarını, düştüğü sokağın karanlık köşesinde değil de ışığın daha iyi olduğu sokak lambasının altında aramasına benzer.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi paradigma değişimini güçleştiren etmendir?

- A) Olgulardaki niceliksel değişimi fark edememe
- B) Olguları kurama uydurmaya çalışma
- C) Benimsenen kuramların yetersiz oluşu
- D) Nesnel bakıştan yoksun olma
- E) Ölçüm araçlarının kurama göre hazırlanmış oluşu

ÖRNEK SORU: 2010/YGS

Bir paradigmanın açıklayamadığı olgular, sorular, durumlar yani anomaliler ortaya çıktığında o paradigmanın taraftarları ya bu durumu görmezden gelir ya da hala olguları bu paradigmayla açıklama çabasını sürdürürler. Ama asla bu paradigmadan vazgeçmezler. Bu durum, gece kaybettiği anahtarını arayan adamın, anahtarını, düştüğü sokağın karanlık köşesinde değil de ışığın daha iyi olduğu sokak lambasının altında aramasına benzer.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi paradigma değişimini güçleştiren etmendir?

- A) Olgulardaki niceliksel değişimi fark edememe
- B) Olguları kurama uydurmaya çalışma**
- C) Benimsenen kuramların yetersiz oluşu
- D) Nesnel bakıştan yoksun olma
- E) Ölçüm araçlarının kurama göre hazırlanmış oluşu